

pschepperij is het wel, de bewering van Google dat het vijftiengmaal moeilijker is voor een sollicitant om door hun selectie te komen, dan voor een student om toegelaten te worden tot Harvard. Deze uitspraak zegt net zo veel over Harvard als over Google. Want hiermee wordt nog eens bevestigd dat de Amerikaanse elite-universiteit nog altijd voor de hele wereld het ijkpunt is voor 'selectie aan de poort'.

De selectieprocedure die Harvard volgt voor het toelaten van studenten is de afgelopen decennia alleen maar rigouzeur geworden. En de lat ligt inmiddels zo hoog dat het nagenoeg onvoorspelbaar is geworden of de besten van de besten zich uiteindelijk kunnen inschrijven als eerstejaarsstudent.

Van de twintig kandidaten die zich het afgelopen jaar bij Harvard aanmeldden, werden er negentien afgewezen. Terwijl het hier gaat om de slimste studenten van de highschools van Amerika en, in toenemende mate, van de rest van de wereld. Aan Stanford, dat net als Harvard behoort tot de Ivy League van acht Amerikaanse topuniversiteiten, is het toelatingspercentage ook 5%. Aan Yale, Princeton, Dartmouth en Brown is de kans op toelating niet veel groter.

'Toegelaten worden tot een Amerikaanse topuniversiteit is nog nooit zo moeilijk geweest en voor het gevoel ook nog nooit zo willekeurig en unfair als nu', zegt Hollis Kurman, een strategisch consultant, woonachtig in Amsterdam en voorzitter van de Nederlandse tak van Ivy Circle, een vereniging van alumni van prestigieuze Amerikaanse universiteiten. 'Het is een krankzinnige wedloop naar de top geworden.'

De Ivy Circle, samen met het John Adams Institute, het forum voor Amerikaanse cultuur in Amsterdam, orga-

niseerde begin juni een discussieavond over de strenge selectie van de elite-universiteiten in de VS. Hoofdgast was Jerome Karabel, professor sociologie aan de University of California Berkeley en de leidende expert op het gebied van selectie aan de universiteitspoort in de VS.

Karabel heeft deze reputatie te danken aan zijn boek *The Chosen: The Hidden History of Admission and Exclusion at Harvard, Yale, and Princeton*. Hoewel zijn werk al in 2005 verscheen, is zijn boek tien jaar later relevanter dan ooit. Amerikanen van Aziatische afkomst klagen dat zij ondervertegenwoordigd zijn op Harvard en spannen tegenwoordig rechtszaken aan. Tegelijkertijd zwelt de kritiek aan over het feit dat kinderen van alumni en vooral ook kinderen van belangrijke geldschelers van deze elite-universiteiten een streepje voor hebben op slimme studenten zonder handige connecties.

De kritiek op de Amerikaanse selectie aan de poort komt op een moment dat Nederlandse universiteiten hun eerste voorzichtige stappen in diezelfde richting zetten, en zich steeds meer storten op fondsenwerving onder alumni. Zo hebben de meeste universiteiten inmiddels een Engelstalige University College en 'honours'-programma's naar Angelsaksisch model. Goede cijfers op het vwo zijn voor toelating onvoldoende. De student in spe moet essays schrijven, aanbevelingsbrieven overhandigen en een toelatingsinterview doorstaan.

In de Verenigde Staten wordt strenge selectie van oudsher gezien als een vorm van gezonde competitie en daarmee als een bewijs van excellentie. Hoe hoger de

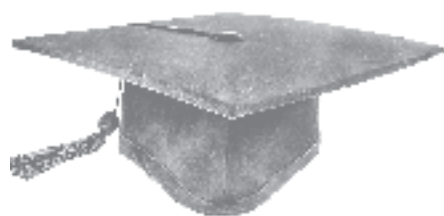
The Chosen, The Hidden History of Admission and Exclusion at Harvard, Yale, and Princeton, Jerome Karabel, Mariner Books, 711 blz., €35,99

De bizarre strijd om een plek in de Ivy League

Het is bijna onmogelijk geworden om toegelaten te worden tot een Amerikaanse topuniversiteit. De strenge en subjectieve selectie leidt tot een wedloop tussen 18-jarigen, waarbij de elite een streepje voor heeft.

Ronald van de Krol

eisen en hoe lager de toelatingspercentages, hoe uitdagender voor studenten — en voor toekomstige werkgevers.

In *The Chosen* laat Karabel zien hoe de topuniversiteiten in de jaren twintig overstapten op subjectieve criteria — leiderschapskwaliteiten, karakter, sportieve prestaties — om zo het groeiende aantal Joodse studenten te weren. 'De definitie van belangrijke merites veranderde in feite in "ons soort mensen".'

Tot kort na de Eerste Wereldoorlog werd de toegang geregeld via een soort Cito-test voor universiteitsstudenten. De Ivy League-universiteiten waren wel selectief, maar vooral in de zin dat niet iedereen slim genoeg was om hier te studeren of het geld had om een studie te bekostigen.

Maar toen begin jaren twintig Joden zo'n 40% van de studenten vormden op bijvoorbeeld Columbia University in New York, greep de goeode protestantse elite in. Er kwamen bij Ivy League-universiteiten aanvullende vragen over de geboorteplaats van de vader van de student, en de meisjesnaam van zijn moeder. Ook werden ineens aanbevelingsbrieven verlangd. En wiens familienaam ooit was veranderd (zoals vaak het geval was bij immigranten uit Oost-Europa) viel al snel in de categorie 'waarschijnlijk Joods' en zag zijn kansen op een plek op Harvard, Yale en Princeton slinken.

Aan deze antisemitische praktijken zijn inmiddels lang geleden een halt toegeroepen. Maar Karabel, zelf van

Russisch-Joodse komaf en afgestudeerd en gepromoveerd aan Harvard, vindt de huidige selectiecriteria ondoorzichtig en deels ook absurd. 'Er is geen land ter wereld waar het vermogen om een balletje te kunnen slaan of te vangen een pre is bij een academische studie.'

Feitelijk is een grote sportieve aanleg de enige betrouwbare indicator voor acceptatie, zegt Karabel. Als een student exceptioneel veel kan bijdragen aan de sportieve prestaties van het universiteitsteam, is toelating min of meer verzekerd, zegt Karabel. Exceptioneel intellectuele prestaties bieden die zekerheid niet.

'Het is een loterij geworden en het is compleet onvoorspelbaar. Er zijn studenten die zich aanmelden bij wel tien, twaalf of veertien topuniversiteiten', zei Karabel tijdens zijn voordracht op de International School van Amsterdam. 'Hiermee zijn we onze 17- en 18-jarigen aan het transformeren tot speltheoretici.'

De toelatingseisen blijven subjectief, met het gevaar dat vooral de bestaande elite zich voortplant, door de prestigieuze opleidingen veilig te stellen voor de volgende generatie, stelt Karabel. Wie

Very happy few
In 1950 werd op Harvard nog 70% van de aanmeldingen gehonoreerd. Dat bedraagt in 2015 nog maar 5%

vandaag de dag toegelaten wil worden tot de top moet minstens met straatkinderen hebben gewerkt in Guatemala of stage hebben gelopen bij een bedrijfje in Silicon Valley. Vanaf hun twaalfde werken ambitieuze Amerikaanse jongeren feitelijk al aan hun cv om hun 'sollicitatie' bij de topopleidingen kracht bij te zetten.

Karabel noemt de felle concurrentie voor een plek in de Ivy League een 'frenzy' (waanzin). Hoewel ze altijd populair waren, zijn de Ivy League-universiteiten niet altijd zo felbegeerd geweest als nu. In 1950 werd 70% van de studenten die zich aanmeldde nog aangenomen. Maar hoe komt het dat dit percentage nu is gedaald tot amper 5%?

De grote concurrentie heeft deels te maken met de toegenomen ongelijkheid in de VS, zegt Karabel. 'Er is geen maatschappij ter wereld waar het zo lucratief blijkt te zijn om tot de top te horen.' Tegen de achtergrond van de sociaal-economische kloof tussen de absolute top en de rest, hebben studenten en hun ouders er alles voor over om een plaats in de Ivy League te veroveren, waarbij ze de stress en de hysterie van het selectieproces op de koop toe nemen.

Ondanks de kritiek van Karabel en anderen staan veel Ivy Leagues traditiegetrouw boven aan de internationale ranglijsten van beste universiteiten. Harvard en Yale staan, net als het Britse Oxford en Cambridge, jaar na jaar in de top 10, terwijl de rest van de Ivy Leagues ook hoog komt in de top 50. De elf Nederlandse uni-

versiteiten staan in de top 200. Voor een klein land is dat indrukwekkend, maar qua prestige blijven de Angelsaksische instellingen dominant.

Volgens UvA-hoogleraar Alexander Rinnooy Kan, die coreferent was op de discussieavond en recentelijk doceerde aan Columbia University in New York, kunnen de beste studenten van Nederland zich meten met de beste in de Verenigde Staten. Al liggen de Nederlanders wat schrijfvaardigheid betreft wel achter op de Amerikanen.

Over Nederland zegt Rinnooy Kan dat 'de nummer-één-ontwerpfout van het stelsel' is dat de selectie voor vmbo, havo en vwo al plaatsvindt op 11-jarige leeftijd. 'Dat maakt het in toenemende mate moeilijk voor laatbloeiers, vooral voor jongens', aldus Rinnooy Kan.

Terwijl Nederland voorzichtig opschuift richting Angelsaksische selectiecriteria, wordt de kritiek in Amerika over de loterij aan de top steeds luider. Karabel verwacht voorlopig weinig verandering, na een periode van negentig jaar waarin de toelatingseisen zijn verschoven van meetbare academische prestaties naar ongreepbare eisen. 'Het is moeilijk om het systeem te veranderen in een land waar de ongelijkheid zo groot is.'

Ronald van de Krol is redacteur van Het Financieele Dagblad.

Studenten voor de Grossman-bibliotheek op Harvard University, een van de acht Ivy League-topuniversiteiten in de VS.

FOTO: BROOKS KRAFT/GETTY

